Europos Parlamentas
2024-2029

Moterų teisių ir lyčių lygybės komitetas

2025/2146(DEC)

27.1.2026

NUOMONĖ

Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto

pateikta Biudžeto kontrolės komitetui

dėl 2024 finansinių metų Europos Sąjungos bendrojo biudžeto įvykdymo patvirtinimo, I skirsnis – Europos Parlamentas
(2025/2146(DEC))

Nuomonės referentė: Raquel García Hermida-Van Der Walle

PA_NonLegDec

NUOMONĖ

Moterų teisių ir lyčių lygybės komitetas ragina atsakingą Biudžeto kontrolės komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti toliau pateikiamą tekstą:

A. kadangi lyčių lygybė ir nelygybės apraiškų panaikinimas yra pagrindinės ES vertybės, įtvirtintos Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnyje; kadangi pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 8 straipsnį Sąjunga yra įsipareigojusi propaguoti lyčių lygybę visose savo veiklos srityse, nustatydama lyčių aspekto integravimo ir biudžeto sudarymo atsižvelgiant į lyčių aspektą principą;

B. kadangi pagal Darbo tvarkos taisyklių 249 straipsnį Biuras priima lyčių lygybės veiksmų planą, kad lyčių perspektyva būtų integruota į visą Parlamento veiklą;

C. kadangi lyčių lygybė ir lygiateisis bei prasmingas moterų dalyvavimas formuojant visų sričių politiką yra būtina veikiančios demokratijos sąlyga; kadangi šiuo metu Parlamente moterys užima 39 proc. vietų, palyginti su 27 proc. vietų nacionaliniuose parlamentuose visame pasaulyje; kadangi moterims vis dar nepakankamai atstovaujama priimant sprendimus; kadangi 2024 m. rinkimai sustabdė ankstesnę pažangą – buvo išrinktos 278 moterys, t. y. šiek tiek mažiau nei 2019 m. ir pirmą kartą mažiau nuo 1979 m.; kadangi Parlamente nacionalinių delegacijų lyčių pusiausvyra labai skiriasi, o tai rodo vyraujančią nelygybę valstybėse narėse;

D. kadangi moterys politikės patiria daugiau neapykantos, priekabiavimo ir bauginimo nei jų kolegos vyrai, ypač kai jos yra jaunos ir propaguoja moterų teises bei lyčių lygybę; kadangi tai dažnai apima įžeidinėjimą dėl lyties ir tikslinę dezinformaciją lyties pagrindu, t. y. dezinformaciją, kuri tikslingai nukreipta prieš moteris, ypač tas, kurios yra matomos viešajame gyvenime, ir grasinimus jų saugumui; kadangi dėl šių išpuolių atsiranda reikšmingų kliūčių moterims lygiomis teisėmis dalyvauti politiniame gyvenime; kadangi tai trukdo moterims dalyvauti politikoje ir silpnina mūsų demokratiją, nes ji tampa mažiau reprezentatyvi;

E. kadangi kai kuriuose komitetuose moterims vis dar nepakankamai atstovaujama, o kituose – per daug; kadangi šiuo metu Parlamente moterys pirmininkauja septyniems iš 24 nuolatinių komitetų ir pakomitečių, įskaitant kai kuriuos komitetus, kuriuose tradiciškai dominuoja vyrai; kadangi iš 48 Parlamento delegacijų tik 11-ai pirmininkauja moterys; kadangi nuo 1979 m. Parlamento Pirmininko pareigas ėjo 31 asmuo, tačiau tik trys iš jų buvo moterys; kadangi susirūpinimą tebekelia nepakankamas moterų vadovių aukščiausiu ES instituciniu lygmeniu skaičius; kadangi iš 14 Parlamento Pirmininko pavaduotojų septyni yra moterys, t. y. jos sudaro 50 proc. šios vyresniosios vadovybės;

F. kadangi Parlamentas dar nenustatė Parlamento narių tėvystės atostogų ir vaiko priežiūros atostogų, nepaisant perspektyvaus žingsnio, kai Parlamento narėms buvo suteikta balsavimo teisė pagal įgaliojimą prieš gimdymą ir po jo;

G. kadangi lyčių lygybės standartai Parlamente turėtų būti taikomi ir jo darbuotojams;

kadangi egzistuoja darbuotojų, akredituotų Parlamento narių padėjėjų ir stažuotojų nelygybė, susijusi su karjeros raida, darbo užmokesčio skalėmis ir darbo vietos garantija; kadangi Parlamentas, kaip savarankiška institucija ir darbdavys, yra atsakingas už tai, kad savo vidaus administravimu, personalo politika, kovos su priekabiavimu sistema ir darbo sąlygomis veiksmingai užkirstų kelią diskriminacijai bei smurtui dėl lyties, kovotų su jais ir propaguotų lyčių lygybę;

H. kadangi Parlamentas taip pat turi rodyti pavyzdį lyčių lygybės užtikrinimo srityje; kadangi, pavyzdžiui, Parlamento dalyvavimas pasaulinėje kampanijoje „Nuspalvinkime pasaulį oranžine spalva!“ (angl. „Orange the World“), įskaitant simbolinį Parlamento pastato apšvietimą ir oranžinių vėliavų iškėlimą, yra jo įsipareigojimo nutraukti smurtą dėl lyties ir pripažinimo, kad svarbu didinti visuomenės informuotumą bei naudoti Parlamentą kaip kovos su smurtu dėl lyties platformą, vienas iš pavyzdžių;

1. palankiai vertina padarytą pažangą lyčių aspekto integravimo ir biudžeto sudarymo atsižvelgiant į lyčių aspektą srityse ir tai, kad priimtas 2025 m. lyčių lygybės veiksmų planas; ragina šį veiksmų planą paskelbti viešai, greitai įgyvendinti pagal lyčių lygybės veiksmų plano veiksmų gaires ir nuodugniai įvertinti, reguliariai teikiant padarytos pažangos stebėsenos ataskaitas; apgailestauja, kad dauguma įtrauktų priemonių suformuluotos kaip principai be aiškių tikslų ir įpareigojimų; primygtinai ragina nuosekliai sudaryti Parlamento biudžetą atsižvelgiant į lyčių aspektą ir į jį įtraukti lyčių aspekto integravimo vadovą; palankiai vertina Parlamento Lyčių aspekto integravimo tinklo darbą; taip pat ragina stiprinti lyčių aspekto integravimą Parlamento komitetuose; pabrėžia, kad svarbu integruoti lyčių aspektą į derybų dėl naujos daugiametės finansinės programos procesą;

2. pakartoja savo raginimą, kad Parlamentas paprašytų atlikti auditą siekiant įvertinti dabartinę padėtį lyčių lygybės požiūriu ir pateikti rekomendacijas tiek politiniu, tiek administraciniu Parlamento veiklos atžvilgiu; akcentuoja, kad atliekant auditą reikėtų apimti visas sritis ir rodiklius, kuriuos parengė ir pateikė Europos lyčių lygybės institutas lyčiai atžvalgiems parlamentams skirtame priemonių rinkinyje, ir nustatyti taisykles, kuriomis sudaromos palankesnės sąlygos lyčių lygybei arba ji blokuojama kiekvienu analizuojamu aspektu, siekiant pateikti informaciją rengiant būsimas lyčių lygybės veiksmų gaires;

3. ragina Pirmininkę įvertinti Parlamento narių moterų skaičiaus sumažėjimą 2024 m. ir finansuoti kampanijas, kuriomis moterys būtų skatinamos dalyvauti ES politikoje; primygtinai ragina nacionalines partijas patvirtinti lyčių atžvilgiu subalansuotas priemones, pvz., pakaitinį vyrų ir moterų eiliškumą sąraše („užtrauktuko“ sistema) ir (arba) lyčių kvotas, kol bus pasiekta lygybė; ragina Komisiją sugriežtinti taisykles, kuriomis užtikrinama lyčių pusiausvyra politinės vadovybės pareigose; atkreipia dėmesį į tai, kad trūksta kiekybinių ir kokybinių duomenų apie lyčių aspekto integravimą ES institucijose, kurie būtų išsamesni nei vien duomenys apie moterų, einančių skirtingas pareigas, skaičių; todėl ragina rinkti išsamius pagal lytį suskirstytus statistinius duomenis; įsipareigoja sukurti kokybinius lyčių lygybės rodiklius, kad būtų pagerintas pagal lytį suskirstytų duomenų rinkimas ir toliau didinama lyčių lygybė;

4. ragina nustatyti griežtesnes kovos su neapykantos dėl lyties retorika ir dezinformacija lyties pagrindu bei jų prevencijos taisykles; apgailestaudamas atkreipia dėmesį į aukštą

priekabiavimo prie akredituotų Parlamento narių padėjėjų, įskaitant seksualinį priekabiavimą, lygį; pakartoja, kad siekiant apsaugoti darbuotojų gerovę reikia įgyvendinti visiško priekabiavimo netoleravimo politiką ir kad tai yra bet kurio darbdavio pareiga; ragina teikti tikslinę emocinę ir teisinę paramą akredituotiems Parlamento narių padėjėjams, darbuotojams, stažuotojams ir Parlamento nariams, susiduriantiems su priekabiavimu, bauginimu ir neapykanta; ragina stiprinti skundų teikimo ir savalaikio ginčų dėl priekabiavimo nagrinėjimo sistemą; ragina nustatyti nepriklausomą mechanizmą ir išorės auditą siekiant kovoti su priekabiavimu; reikalauja, kad Parlamento biuras toliau reformuotų Parlamento taisykles dėl priekabiavimo, į Patariamąjį komitetą dėl priekabiavimo darbo vietoje ir jo prevencijos įtraukdamas išorės ir nepriklausomus ekspertus bei išorės auditą, padidintų psichologų skaičių ir išplėstų paramos mechanizmus, kuriais nukentėjusieji galėtų pasinaudoti;

5. pabrėžia, kad Parlamento narės moterys, kurios yra rasizuotos, jaunos, feministės, priklauso LGBTIQ+ asmenims arba mažumoms, susiduria su neproporcingai dideliu skaitmeniniu ir politiniu smurtu ir joms reikia tikslinių apsaugos priemonių;

6. ragina komitetus siekti didesnės lyčių pusiausvyros, be kita ko, vadovaujamųjų pareigų sudėtyje; ragina Pirmininkę ir Biurą užtikrinti horizontalųjį atstovavimą ir lyčių pusiausvyrą visuose plenariniuose posėdžiuose, komitetuose ir delegacijose; ragina frakcijas skiriant koordinatorius, pranešėjus, šešėlinius pranešėjus ir paskirstant kalbėjimo laiką atsižvelgti į lyčių aspektą ir taikyti lyčių kvotas; prašo nustatyti priemones siekiant kovoti su horizontaliąja nelygybe, kad įvairiuose komitetuose būtų užtikrinta lyčių pusiausvyra; ragina į FEMM komitetą įtraukti daugiau vyrų, įskaitant tuos, kurie aktyviai remia lyčių lygybę kaip bendraminčiai, siekiant puoselėti bendrą atsakomybę ir praktiškai imtis moterų ir mergaičių lygybės skatinimo misijos bei panaikinti tam tikros lyties koncentraciją skirtingose kompetencijos srityse;

7. prašo imtis veiksmų siekiant užtikrinti moterims palankią darbo aplinką, keičiant androcentrinę darbo praktiką ir kovojant su priekabiavimu;

8. palankiai vertina poziciją dėl Parlamento narių moterų balsavimo pagal įgaliojimą prieš gimdymą ir po jo; ragina išplėsti balsavimo pagal įgaliojimą taikymą visiems naujiems tėvams ir motinoms ir nustatyti vienodas bei neperduodamas motinystės, tėvystės ir vaiko priežiūros atostogas visiems Parlamento nariams;

9. palankiai vertina Parlamento įsipareigojimą siekti lygybės ir giria jį už paramą pagrindiniams politikos klausimams, pvz., Parlamento narių moterų teisėms balsuoti pagal įgaliojimą prieš gimdymą ir po jo; ragina teikti pirmenybę pastangoms užtikrinti geresnę darbuotojų profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą ir jas toliau stiprinti, taip pat nustatyti priemones, kuriomis būtų įgyvendinama teisė atsijungti;

10. apgailestaudamas atkreipia dėmesį į aukštą priekabiavimo prie akredituotų Parlamento narių padėjėjų, įskaitant seksualinį priekabiavimą, lygį; ragina stiprinti skundų teikimo ir savalaikio ginčų dėl priekabiavimo nagrinėjimo sistemą;

11. siekiant nustatyti ir ištaisyti nelygybę, ragina Biurą ir generalinį sekretorių pateikti pagal lytį suskirstytus duomenis apie darbuotojus, vyresniosios ir vidurinės grandies vadovų pareigybes, sutarčių rūšis, nuotolinį darbą ir lanksčias darbo sąlygas, taip pat kovos su priekabiavimu priemones ir skundų nagrinėjimo rezultatus Parlamento

administracijoje; ragina nustatyti aiškius ir per nustatytą laiką įvykdytinus tikslus siekiant lyčių pusiausvyros visais Parlamento administracijos valdymo lygmenimis, įskaitant generalinius direktorius ir skyrių vadovus;

12. pripažįsta, kad Parlamentas veikia kaip platforma parodoms ir viešiesiems renginiams, kuriuose iškeliami lyčių lygybės klausimai, pavyzdžiui, psichikos sveikatos problemos, skatinant dialogą, didinant informuotumą ir įtraukų atstovavimą visoje institucijoje ir su plačiąja visuomene; atsižvelgdamas į tai, pažymi, kad buvo surengta karūnavimo ceremonija, skirta su vėžiu kovojančioms moterims pagerbti; ragina Pirmininkę atsargiai vertinti iniciatyvų, kuriomis prieštaraujama Europos Sąjungos vertybėms, finansavimą; palankiai vertina tai, kad Parlamentas naudojamas kaip platforma informuotumui apie smurtą dėl lyties ir smurtą šeimoje didinti, ir pabrėžia, kad svarbios yra ES ir Parlamento misijos, kuriomis prisidedama prie lyčių lygybės propagavimo, įskaitant misijas, per kurias teikiama parama, apsauga ir esminės paslaugos moterims ir mergaitėms, nukentėjusioms nuo seksualinio smurto konfliktinėse ir pokonfliktinėse situacijose; palankiai vertina Parlamento iniciatyvas dėl Lyčių lygybės savaitės ir Tarptautinės moters dienos;

13. pabrėžia, kad, siekiant padėti Parlamento narėms ir darbuotojoms, svarbu užtikrinti moterų menstruacinių priemonių prieinamumą; ragina Parlamente pagerinti prieinamumą negalią turintiems Parlamento nariams, darbuotojams ir lankytojams, ypač daug dėmesio skiriant moterims ir mergaitėms, be kita ko, visose viešosiose erdvėse.

PRIEDAS. GAUTOS INFORMACIJOS DEKLARACIJA

Nuomonės referentė, prisiimdama visą atsakomybę, pareiškia, kad į savo nuomonę neįtraukė jokios interesų grupių atstovų, kuriems taikomas Tarpinstitucinis susitarimas dėl privalomo skaidrumo registro[1], arba trečiųjų šalių valdžios institucijų, įskaitant jų diplomatines atstovybes ir ambasadas, atstovų, kurie turi būti išvardyti šiame priede pagal Darbo tvarkos taisyklių I priedo 8 straipsnį, informacijos.

[1] 2021 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos tarpinstitucinis susitarimas dėl privalomo skaidrumo registro (OL L 207, 2021 6 11, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

Priėmimo data	27.1.2026
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 22 –: 8 0: 3

GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS
NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

22	+
PPE	Ewa Kopacz, Verena Mertens, Mirosława Nykiel, Giusi Princi, Maria Walsh
Renew	Abir Al-Sahlani, Raquel García Hermida-Van Der Walle, Lucia Yar, Dainius Žalimas
S&D	Gabriela Firea, Heléne Fritzon, Lina Gálvez, Maria Noichl, Joanna Scheuring-Wielgus, Cecilia Strada, Marko Vešligaj
The Left	Hanna Gedin, Irene Montero, Carolina Morace
Verts/ALE	Mélissa Camara, Alexandra Geese, Benedetta Scuderi

8	-
ECR	Beatrice Timgren
ESN	Christine Anderson
NI	Fernand Kartheiser
PfE	Mathilde Androuët, Mireia Borrás Pabón, Elisabeth Dieringer, Margarita de la Pisa Carrión, Anders Vistisen

3	0
ECR	Chiara Gemma
NI	Judita Laššáková
PPE	Rosa Estaràs Ferragut

Sutartiniai ženklai:
+ : už
- : prieš
0 : susilaikė